L. 414/2

Conseil d'Etat - Raad van State
LEGISLATION - WETGEVING
L. 414/2
11 JUIL 1949
Transmis à M. Coordination
Overgemaakt aan de H. Leman

C.E. - R.S.
Entrée Binnen
12 JUIL 1949
N° .....
COORD.

KONINKRIJK BELGIE

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, tweede kamer, de 9e Juni 1949 door de Minister van Openbaar Onderwijs verzocht hem van advies te dienen over een ontwerp van besluit van de Regent tot instelling in de faculteit der rechten van de universiteit te Luik, van de wetenschappelijke graden en diploma's van licentiaat in de economische en financiële wetenschappen, van licentiaat in de economische en fiscale wetenschappen en van doctor in de economische wetenschappen, heeft ter zitting van 17 Juni 1949 het volgend advies gegeven:

ROYAUME DE BELGIQUE

AVIS DU CONSEIL D'ETAT

Le CONSEIL D'ETAT, section de législation, deuxième chambre, saisi par le Ministre de l'Instruction publique, le 9 juin 1949 d'une demande d'avis sur un projet d'arrêté du Régent instituant à la faculté de droit de l'université de Liège les grades et diplômes scientifiques de licencié en sciences économiques et financières, de licencié en sciences économiques et fiscales et de docteur en sciences économiques, a donné en sa séance du 17 juin 1949 l'avis suivant:

Het ontwerp strekt er toe in de faculteit der rechtsgeleerdheid van de Universiteit te Luik drie nieuwe graden en wetenschappelijke diploma's in te voeren.

Als grondslag wordt ingeroepen artikel 29 van de wet van 15 Juli 1849 tot inrichting van het op 's Rijks kosten gegeven hoger onderwijs. Het gaat hier eigenlijk om de wet van 27 September 1835 tot inrichting van het openbaar onderwijs, zoals zij door de wet van 15 Juli 1849 is gewijzigd en, ter uitvoering van deze laatste, onder de titel "wet tot inrichting van het hoger onderwijs" is herdrukt. Behalve naar artikel 29, dat voorschrijft dat de regering de reglementen maakt, de benoemingen tot de verschillende betrekkingen doet en de voor de uitvoering der wet noodzakelijke wedden vaststelt, zou moeten verwezen worden naar artikel 6, dat de universiteit bevoegd verklaart om wetenschappelijke diploma's toe te kennen met inachtneming van de regelen, die door de reglementen zullen worden voorgeschreven.

Lid 3 van de inleiding brengt geen opheldering, noch over de draagwijdte van het ontwerp, noch over de redenen die de regering hebben aangezet het op te maken. Het kan zonder bezwaar wegvallen.

Ook lid 4 en lid 5 van de inleiding kunnen wegvallen. Het verslag van de heren Rector en Beheerder-Inspecteur van de Universiteit is niet vereist.

De inleiding zou een verwijzing naar het advies van de Raad van State moeten behelzen.

Het tweede lid van artikel 1 zou bondiger als volgt kunnen luiden:

"Het toekennen van die graden en het uitreiken van de diploma's geschieden overeenkomstig het bepaalde in het koninklijk besluit van 29 Juli 1869."

.../.

De volgorde van de artikelen 2 en 3 zou moeten omgezet worden.

Volgens artikel 2 moet men, om tot het examen voor toekenning van de graad van doctor in de economische wetenschappen te worden toegelaten, houder zijn van het diploma van licentiaat in de economische en financiële wetenschappen of van licentiaat in de economische en fiscale wetenschappen.

Artikel 3 heeft tot doel de voorwaarden vast te stellen om tot de examens van licentiaat in de economische en financiële wetenschappen en van licentiaat in de economische en fiscale wetenschappen te worden toegelaten.

Artikel 3 moet dus logischerwijze in het ontwerp vóór artikel 2 komen te staan.

In het tweede lid van artikel 3 wordt de examinandus opgelegd het bewijs te leveren dat hij een voldoende kennis van het Engels en van een andere moderne vreemde taal bezit. Die volzin kan laten veronderstellen dat de examinandus een speciale proef over de kennis van die talen moet ondergaan; daarom ware het beter de bepaling als volgt te formuleren:

"De examinandus moet bovendien tonen dat hij een voldoende kennis van het Engels en van een andere vreemde taal bezit..."

Artikel 4 zou tot twee paragrafen moeten omgewerkt worden.

De eerste paragraaf zou dan de bepalingen met betrekking tot de examens behelzen; de tweede de bepaling betreffende het getal proeven en de duur der studies.

In het eerste lid van artikel 5 schrijve men bij voorkeur "voor de toekenning van de graad van doctor in de economische wetenschappen" in plaats van "voor de graad van doctor in de economische wetenschappen."

.../...

Artikel 6 zou duidelijker moeten gesteld worden. Voor valt het laatste gedeelte van het eerste lid buiten het kader van dit besluit. Het dient immers om de licentiaten in de economische en financiële wetenschappen en de licentiaten in de economische en fiscale wetenschappen, die de graad van licentiaat in de staatswetenschappen, in de sociale wetenschappen, in de bestuurswetenschappen of in de diplomatieke wetenschappen wensen te bekomen, te ontslaan van ondervraging over de vakken, welke in het programma van die examens zijn opgenomen.

Zulke bepaling zou het voorwerp van een afzonderlijk besluit moeten worden en zou moeten ingevoegd worden in de teksten, waarbij de proeven die tot deze graden leiden worden ingericht.

Hieronder wordt een nieuwe redactie voor artikel 6 aanbevolen.

Ook de redactie van artikel 7 zou moeten omgewerkt. Hieronder wordt een nieuwe tekst voorgesteld.

Naar de formulering te oordelen zou, krachtens het laatste lid van dit artikel, de faculteit der rechtsgeleerdheid van de Universiteit te Luik de gelegenheid krijgen om de regelmatig voor de cursussen van het doctoraat rechten ingeschreven studenten in staat te stellen, tijdens de tot dit doctoraat leidende studies, de vakken te verdelen die voorkomen op het programma van de eerste proef met het oog op de uitreiking van alle daaraan verbonden wetenschappelijke licentiaatsdiploma's. Zulk een bepaling valt buiten het kader van het ontwerp en zou eveneens in een afzonderlijk besluit moeten voorkomen.

Deze opmerking geldt mutatis mutandis ook voor het laatste lid van artikel 8.

.../...

Artikel 8 heeft het enkel over het verkrijgen van de graad van licentiaat in de economische en financiële wetenschappen. Waarom wordt de draagwijdte van bedoeld artikel aldus beperkt?

Artikel 10 wil de examinandi, die hun studies vóór het in werking treden van dit besluit aangevangen of geëindigd hebben, in staat stellen om de nieuwe graden te verkrijgen onder voorwaarden, die voor ieder geval door de faculteit der rechtsgeleerdheid van de Universiteit te Luik zullen geregeld worden.

Men zoekt te vergeefs naar een grondslag voor deze subdelegatie. Zulk een macht dient blijkbaar alleen aan de Minister van Openbaar Onderwijs verleend te worden. Zo heeft er trouwens artikel 5 van het koninklijk besluit van 29 Juli 1869 over beschikt. Dezelfde opmerking geldt voor de subdelegatie in lid 1 van artikel 8.

Artikel 11 zou in twee afzonderlijke bepalingen moeten gesplitst worden. Artikel 11 zou betrekking hebben op het tijdstip van het in werking treden van het ontworpen besluit, artikel 12 zou handelen over de minister die met de uitvoering is belast.

Het ontwerp is zodanig dat de begroting er door zal bezwaard worden, met name voor zover het voor de Staat de last vergroot van de betaling der vergoeding, bepaald in artikel 7 van de wet van 25 Februari 1948 betreffende de heraanpassing der wedden van het onderwijzend personeel van de Rijksuniversiteiten. Daarom zou het besluit, bij toepassing van artikel 7 van het besluit van de Regent van 15 December 1948, door de Minister van Financiën mede moeten ondertekend worden.

.../...

Besluit van de Regent betreffende het toekennen, door de Rijksuniversiteit te Luik, van de wetenschappelijke graden van licentiaat in de economische en financiële wetenschappen, van licentiaat in de economische en fiscale wetenschappen, van doctor in de economische wetenschappen en van de er mede overeenstemmende diploma's.

KAREL, Prins van België,
Regent van het Koninkrijk,
Aan allen, tegenwoordigen en toekomenden, HEIL.

Gelet op de artikelen 6 en 29 van de krachtens de wet van 15 Juli 1849 herdrukte wet tot inrichting van het hoger onderwijs ;

Gelet op het koninklijk besluit van 29 Juli 1869 houdende organiek reglement van het toekennen van de wetenschappelijke en erediploma's door de Rijksuniversiteiten, gewijzigd door het besluit van de Regent van 7 Augustus 1945 ;

Gelet op het advies van de Raad van State ;

Op de voordracht van de Minister van Openbaar Onderwijs ,

WIJ HEBBEN BESLOTEN EN WIJ BESLUITEN :

Artikel 1.-

De faculteit der rechtsgeleerdheid van de Rijksuniversiteit te Luik verleent de wetenschappelijke graden van licentiaat in de economische en financiële wetenschappen, van licentiaat in de economische en fiscale wetenschappen, van doctor in de economische wetenschappen, evenals de met die graden overeenstemmende diploma's.

.../...

Het toekennen van die graden en diploma's is aan de bepalingen van het koninklijk besluit van 29 Juli 1869 onderworpen.

Artikel 2.-

Onverminderd de toepassing van het koninklijk besluit van 29 Juli 1869, wordt niemand toegelaten tot het examen voor het toekennen van de graad van licentiaat in de economische en financiële wetenschappen of van licentiaat in de economische en fiscale wetenschappen, tenzij hij houder is van het diploma van candidaat in de staats- en sociale wetenschappen, ingesteld bij artikel 3 van het besluit van de Regent van 1 Maart 1945 en tenzij hij bovendien voldaan heeft bij een aanvullende proef, die de volgende vakken omvat :

1°) de wiskundige inleiding tot de economische wetenschappen ;

2°) de economische aardrijkskunde ;

3°) de economische geschiedenis van België;

4°) oefeningen in de staathuishoudkunde.

Deze proef mag voorbereid en afgelegd worden tegelijk met de proeven van de candidatuur in de staats- en sociale wetenschappen. De examinandus moet bovendien tonen dat hij een voldoende kennis bezit van het Engels en van een andere moderne vreemde taal die hem in staat stelt de in deze talen gepubliceerde wetenschappelijke werken te raadplegen.

Artikel 3.-

Onverminderd de toepassing van artikel 5 van het koninklijk besluit van 29 Juli 1869, wordt niemand toegelaten tot het examen voor de toekenning van de graad van doctor in de economische wetenschappen tenzij hij houder is van het diploma van licentiaat in de economische en financiële wetenschappen of van licentiaat in de economische en fiscale wetenschappen.

.../...

Artikel 4.- § I.

Het examen voor de toekenning van de graad van licentiaat in de economische en financiële wetenschappen en het examen voor de toekenning van de graad van licentiaat in de economische en fiscale wetenschappen omvatten de volgende vakken :

I. Gemeenschappelijke vakken van de twee afdelingen :

1° de staathuishoudkunde, bijzondere vakken en oefeningen in de staathuishoudkunde;
2° de encyclopedie der economische en sociale wetenschappen.
3° de studie der economische conjuncturen;
4° de balanstheorie, zowel van de ondernemingenbalans als van de nationale balans;
5° de sociale en economische geschiedenis;
6° de geschiedenis der economische en sociale leerstelsels;
7° de financiële wetenschap :
   a. omloop en krediet
   b. bank en beurs
8° de wetenschap der openbare financiën;
9° de economische systemen in verband met de rechtskundige stelsels;
10° de principes van zuivere staathuishoudkunde;
11° een vak, door de examinandus gekozen onder de volgende, op voorwaarde dat het ten minste 45 lesuren bedraagt :
   a. de hedendaagse geschiedenis van handel en nijverheid;
   b. de handelspolitiek;
   c. de koloniale huishoudkunde;
   d. de openbare diensten en administratieve organismen met economisch doel;
   e. de sociale wetgeving;
   f. de verzekeringen;
   g. de volksbeschrijving;
   h. de biologie toegepast op de sociale wetenschappen;
   i. de theorie van de belegging;
   j. de econometrie;

.../...

k. een vak, met de toestemming van de faculteit der rechtgeleerdheid gekozen onder die welke voorkomen op de programma's van die faculteit.

II. Vakken eigen aan iedere afdeling :

A. Licentiaat in de economische en financiële wetenschappen.

12° de geschiedenis van de monetaire theorieën, de jongste theorieën inbegrepen;

13° aanvullingen van financiële wetenschap ;
de wisselkoers en de internationale financiële betrekkingen;

14° een overzicht van het handelsrecht en van de rechtskundige inrichting van het krediet;

15° het internationaal financieel recht;

16° de grondige studie van vraagstukken betreffende de staathuishoudkunde, de sociologie, de financiële wetenschap, de wetenschap der openbare financiën, de geschiedenis der economische leerstelsels en de statistiek en, bovendien, practische oefeningen;

B. Licentiaat in de economische en fiscale wetenschappen :

12° het fiscaal recht :
algemene theorie;
de belastingen op de inkomsten;
de provinciale en gemeentelijke belastingen;
de registratierechten en daarmede gelijkgestelde rechten;
de douanen en accijnzen.

13° het handelsrecht in verband met de fiscale wetgeving;

14° het internationaal fiscaal recht;

15° de grondige studie van vraagstukken betreffende de staathuishoudkunde, de fiscale problemen (belastingen op de inkomsten, registratierechten en daarmede gelijkgestelde rechten, douanen en accijnzen), de wetenschap der openbare financiën, de geschiedenis der economische leerstelsels en de statistiek en, bovendien, practische oefeningen.

.../...

De examinandi moeten bij de tweede proef een verhandeling indienen over een vraagstuk in verband met een der vakken waarover het examen gaat. Die verhandeling worden ten minste een maand vóór de datum, bepaald voor de opening van de zitting, aan de examencommissie overgemaakt.

§ 2.-

Deze vakken zijn het voorwerp van twee proeven en van ten minste twee jaren studie.

Artikel 5.-

Het examen voor de toekenning van de graad van doctor in de economische wetenschappen omvat het indienen van een oorspronkelijk proefschrift, in handschrift of gedrukt, en van vijf stellingen, aangenomen door de examencommissie.

Het proefschrift en de stellingen worden door de examinandus in het openbaar verdedigd. Zij worden ten minste een maand vóór de datum, bepaald voor de proef, aan de examencommissie overgemaakt.

Dit examen mag slechts afgelegd worden ten minste één jaar na het behalen van de overeenkomstige graad van licentiaat.

Artikel 6.-

De licentiaten in de staatswetenschappen, in de sociale wetenschappen, in de bestuurswetenschappen of in de diplomatieke wetenschappen, die hun diploma hebben bekomen overeenkomstig het bepaalde in de besluiten van de Regent van 1 Maart 1945 en 23 Augustus 1947 en die zich aanmelden voor het examen van licentiaat in de economische en financiële wetenschappen of van licentiaat in de economische en fiscale wetenschappen, zijn ontslagen van ondervraging over de vakken waarover zij reeds zijn ondervraagd bij de proeven opgelegd voor de toekenning van de graden van licentiaat in de staatswetenschappen, in de diplomatieke wetenschappen, in de sociale wetenschappen of in de bestuurswetenschappen. Zij moeten evenwel de bij artikel 4 van dit besluit voorgeschreven verhandeling indienen.

.../...

De proef over de vakken, voorkomend op het programma van het examen van candidaat in de staats- en sociale wetenschappen, moet worden afgelegd vóór de proef over de vakken, voorkomend op het programma der proeven van licentiaat in de economische en financiële wetenschappen en van licentiaat in de economische en fiscale wetenschappen. De vakken van deze twee laatste graden moeten voor elke graad het voorwerp van ten minste een jaar studie zijn.

Artikel 7.-

De doctors in de rechten en de licentiaten in het notariaat, die zich aanmelden voor het examen van licentiaat in de economische en financiële wetenschappen of in de economische en fiscale wetenschappen, zijn ontslagen van ondervraging over de vakken waarover zij reeds ondervraagd zijn bij de proeven opgelegd voor de toekenning van de graad van doctor in de rechten of van de graad van licentiaat in het notariaat.

Zij zijn eveneens ontslagen van ondervraging over de keuzevakken, voorgeschreven bij artikel 4 van dit besluit, maar moeten de verhandeling indienen.

Het examen voor de toekenning van de graad van licentiaat in de economische en financiële wetenschappen en het examen voor de toekenning van de graad van licentiaat in de economische en fiscale wetenschappen omvatten elk twee proeven en ten minste één jaar studie.

Artikel 8.-

De faculteit der rechtsgeleerdheid kan tot het examen voor de toekenning van de graad van licentiaat in de economische en financiële wetenschappen toelaten de houders van een diploma van licentiaat of van burgerlijk ingenieur toegekend door een Belgische universiteit, een daarmede gelijkgestelde inrichting of de centrale examencommissie voor het toekennen van de academische graden, mits een voorafgaande proef is afgelegd waarvan het programma door de Ministers van Openbaar Onderwijs op advies van de faculteit der rechtsgeleerdheid wordt bepaald. Deze faculteit zal de examinandus

.../...

ontslaan van een nieuwe ondervraging over al de vakken, voorkomend op het programma van de examens die hij vroeger heeft afgelegd.

In dit geval, is het examen voor de toekenning van de graad van licentiaat het voorwerp van twee proeven en van ten minste één jaar studie.

Artikel 9.-

De inschrijvingsrechten voor de leergangen en examens, waarvan sprake is in dit besluit, zijn dezelfde als die geïnd voor de leergangen en examens, welke leiden tot een door de faculteit der rechtsgeleerdheid toegekende wettelijke graad. De bij artikel 2 bepaalde aanvullende proef geeft geen aanleiding tot afzonderlijke kosten.

Het bedrag van de inschrijvingsrechten voor de practische werken wordt door de Minister van Openbaar Onderwijs bepaald.

Artikel 10.-

De examinandi, die vóór het inwerkingtreden van dit besluit hun studiën hebben aangevangen of geëindigd, kunnen een van de door dit besluit ingestelde nieuwe graden bekomen, mits zij de voorwaarden in acht nemen die de Minister van Openbaar Onderwijs op advies van de faculteit der rechtsgeleerdheid bepaalt.

Artikel 11.-

Dit besluit treedt in werking met ingang van het academisch jaar 1949-1950.

Artikel 12.-

De Minister van Openbaar Onderwijs is belast met de uitvoering van dit besluit.

Gegeven te , de

VANWEGE DE REGENT :

De Minister van Openbaar Onderwijs,

De Minister van Financiën,

Le projet tend à instituer à la Faculté de droit de l'Université de Liége, trois nouveaux grades et diplômes scientifiques.

Il invoque comme fondement l'article 29 de la loi du 15 juillet 1849 organique de l'enseignement supérieur donné aux frais de l'Etat. Il s'agit en l'espèce de la loi du 27 septembre 1835 organique de l'instruction publique, modifiée par la loi du 15 juillet 1849 et réimprimée, en exécution de celle-ci, sous le titre de "loi organique sur l'enseignement supérieur". Il conviendrait de viser, en plus de l'article 29 qui prescrit que le gouvernement fait les règlements, nomme aux divers emplois et fixe les traitements que nécessite l'exécution de la loi, l'article 6 de celle-ci habilitant les universités à conférer des diplômes scientifiques en observant les conditions qui seront prescrites par les règlements.

L'alinéa 3 du préambule n'apporte d'éclaircissements ni sur la portée du projet, ni sur les raisons qui ont déterminé le gouvernement à l'établir. Il peut être omis sans inconvénient.

Les alinéas 4 et 5 du préambule peuvent également être omis. Le rapport de Messieurs les Recteur et Administrateur-inspecteur de l'université n'est pas davantage requis.

Le préambule devrait viser l'avis du Conseil d'Etat.

Le deuxième alinéa de l'article 1er pourrait être rédigé avec plus de concision comme suit :

"La collation de ces grades et diplômes est soumise aux dispositions de l'arrêté royal du 29 juillet 1869."

L'ordre des articles 2 et 3 devrait être interverti.

L'article 2 impose comme condition d'admission à l'examen pour la collation du grade de docteur en sciences économiques, d'être porteur du diplôme de licencié en sciences économiques et financières ou de licencié en sciences économiques et fiscales.

L'article 3 a pour objet de fixer les conditions d'admission aux examens de licencié en sciences économiques et financières et de licencié en sciences économiques et fiscales.

L'article 3 doit dès lors logiquement prendre place dans le projet avant l'article 2.

Au deuxième alinéa de l'article 3, il est imposé au récipiendaire de faire la preuve qu'il possède une connaissance suffisante de l'anglais et d'une autre langue moderne étrangère. Cette phrase étant de nature à faire croire que le récipiendaire doit subir une épreuve spéciale sur la connaissance de ces langues, il serait préférable de libeller la disposition comme suit :

" Le récipiendaire doit en outre justifier qu'il possède une connaissance suffisante de l'anglais et d'une autre langue étrangère ...".

L'article 4 devrait être divisé en deux paragraphes et sa rédaction devrait être remaniée.

Le premier paragraphe devrait comprendre les dispositions relatives à l'examen et le second la disposition relative au nombre d'épreuves et à la durée des études.

Au premier alinéa de l'article 5, il serait souhaitable de substituer aux mots "pour le grade de docteur en sciences économiques", les mots "pour la collation du grade de docteur en sciences économiques".

L'article 6 devrait être rédigé plus clairement. D'autre part, la dernière partie de l'alinéa 1er déborde le cadre du présent arrêté. Il tend en effet à dispenser les licenciés en sciences économiques et financières et les licenciés en sciences économiques et fiscales qui désirent accéder au grade de licencié en sciences politiques, en sciences sociales, en sciences administratives ou en sciences diplomatiques d'interrogations sur les matières prévues au programme de ces examens.

Une telle disposition devrait faire l'objet d'un arrêté distinct et être insérée dans les textes portant organisation des épreuves conduisant à ces grades.

Une nouvelle rédaction pour l'article 6 est proposée ci-après.

La rédaction de l'article 7 devrait également être remaniée. Un nouveau texte est proposé ci-après.

Si le dernier alinéa de cet article tend, comme son libellé incite à le penser, à permettre à la Faculté de droit de l'Université de Liége d'autoriser les étudiants régulièrement inscrits aux cours du doctorat en droit, à répartir, pendant leurs études conduisant à ce doctorat, les matières prévues au programme de la première épreuve en vue de la délivrance de tous les diplômes scientifiques de licencié qu'elle confère, cette disposition déborde le cadre du projet et devrait également faire l'objet d'un arrêté distinct.

Cette observation vaut mutatis mutandis pour le dernier alinéa de l'article 8.

L'article 8 ne vise que l'accession au grade de licencié en sciences économiques et financières. On n'aperçoit pas la raison de la limitation de la portée de cet article.

L'article 10 tend à permettre aux récipiendaires qui ont commencé ou terminé leurs études antérieurement à l'entrée en vigueur de l'arrêté envisagé, d'accéder aux nouveaux grades dans des conditions à régler dans chaque cas par la Faculté de droit de l'Université de Liége.

On cherche vainement le fondement de cette subdélégation. Il semble qu'un tel pouvoir devrait être conféré au Ministre de l'Instruction publique. C'est d'ailleurs ainsi qu'en a disposé l'article 5 de l'arrêté royal du 29 juillet 1869. Cette remarque vaut pour la subdélégation prévue au 1er alinéa de l'article 8.

L'article 11 devrait être scindé en deux dispositions distinctes. Celle qui constituerait l'article 11 serait relative à l'époque à laquelle le projet envisagé sortirait ses effets, la partie relative au ministre chargé de l'exécution de l'arrêté devenant l'article 12.

Le projet étant de nature à grever le budget, notamment en ce qu'il augmente, dans le chef de l'Etat, la charge que constitue le paiement de l'indemnité prévue à l'article 7 de la loi du 25 février 1948 concernant le rajustement des traitements du corps enseignant des universités de l'Etat, il conviendrait de prévoir, par application de l'article 7 de l'arrêté du Régent du 15 décembre 1948, le contreseing du Ministre des Finances.

Arrêté du Régent relatif à la collation par l'Université de l'Etat à Liége des grades scientifiques de licencié en sciences économiques et financières, de licencié en sciences économiques et fiscales, de docteur en sciences économiques et des diplômes y afférents.

CHARLES, Prince de Belgique,
Régent du Royaume,

A tous, présents et à venir, SALUT.

Vu les articles 6 et 29 de la loi organique de l'enseignement supérieur réimprimée en vertu de la loi du 15 juillet 1849;

Vu l'arrêté royal du 29 juillet 1869 portant règlement organique de la collation des diplômes scientifiques et honorifiques par les universités de l'Etat, modifié par l'arrêté du Régent du 7 août 1945;

_____.

_____.

_____.

Vu l'avis du Conseil d'Etat;

Sur la proposition du Ministre de l'Instruction publique,

NOUS AVONS ARRETE ET ARRETONS :

Article 1er -

La faculté de droit de l'université de l'Etat à Liége confère les grades scientifiques de licencié en sciences économiques et financières, de licencié en sciences économiques et fiscales, de docteur en sciences économiques, ainsi que les diplômes afférents à ces grades.

La collation de ces grades et diplômes est soumise aux dispositions de l'arrêté royal du 29 juillet 1869.

Article 2 -

Sans préjudice à l'application de l'arrêté royal du 29 juillet 1869, nul n'est admis à l'examen pour la collation du grade de licencié en sciences économiques et financières ou de licencié en sciences économiques et fiscales, s'il n'est porteur du diplôme de candidat en sciences politiques et sociales institué par l'article 3 de l'arrêté du Régent du 1er mars 1945 et s'il n'a satisfait en outre, à une épreuve complémentaire portant sur les matières suivantes :

1° l'introduction mathématique aux sciences économiques;
2° la géographie économique;
3° l'histoire économique de la Belgique;
4° des exercices d'économie politique.

Cette épreuve peut être préparée et subie en même temps que les épreuves de la candidature en sciences politiques et sociales. Le récipiendaire doit, en outre, justifier qu'il possède une connaissance suffisante de l'anglais et d'une autre langue moderne étrangère le rendant apte à consulter les ouvrages scientifiques publiés en ces langues.

Article 3 -

Sans préjudice à l'application de l'article 5 de l'arrêté royal du 29 juillet 1869, nul n'est admis à l'examen pour la collation du grade de docteur en sciences

économiques, s'il n'est porteur du diplôme de licencié en sciences économiques et financières ou de licencié en sciences économiques et fiscales.

Article 4 - § 1er -

L'examen pour la collation du grade de licencié en sciences économiques et financières et l'examen pour la collation du grade de licencié en sciences économiques et fiscales portent sur les matières suivantes :

I. Matières communes aux deux sections :

1° l'économie politique, matières spéciales et des exercices d'économie politique;
2° l'encyclopédie des sciences économiques et sociales,
3° l'étude des conjonctures économiques;
4° la théorie des bilans, tant du bilan des entreprises que du bilan national;
5° l'histoire sociale et économique;
6° l'histoire des doctrines économiques et sociales;
7° la science financière:
   a. circulation et crédit
   b. banque et bourse.
8° la science des finances publiques;
9° les systèmes économiques dans leurs rapports aux régimes juridiques;
10° les principes d'économie pure;
11° une matière choisie par le récipiendaire parmi les suivantes, à la condition qu'elle comprenne 45 heures de cours au moins :
   a. l'histoire contemporaine du commerce et de l'industrie;
   b. la politique commerciale;
   c. l'économie coloniale;
   d. les services publics et organismes administratifs à but économique;
   e. la législation sociale;
   f. les assurances;
   g. la démographie;

h. la biologie appliquée aux sciences sociales;
i. la théorie de l'emploi;
j. l'économétrie;
k. une matière choisie, avec l'agrément de la faculté de droit, parmi celles qui figurent dans les programmes de cette faculté.

II. Matières particulières à chaque section :

A. Licence en sciences économiques et financières :

12° l'histoire des théories monétaires, y compris les théories les plus récentes;
13° des compléments de science financière :
le change et les relations financières internationales;
14° les notions de droit commercial et de l'organisation juridique du crédit;
15° le droit financier international;
16° l'étude approfondie des questions portant sur l'économie politique, la sociologie, la science financière, la science des finances publiques, l'histoire des doctrines économiques et la statistique et, en outre, des exercices pratiques.

B. Licence en sciences économiques et fiscales :

12° le droit fiscal.
théorie générale;
les impôts sur les revenus;
les impôts provinciaux et communaux;
les droits d'enregistrement et assimilés;
les douanes et accises;
13° le droit commercial dans ses rapports à la législation fiscale;
14° le droit fiscal international;
15° l'étude approfondie de questions portant sur l'économie politique, les problèmes fiscaux (impôts sur les revenus, droits d'enregistrement, et assimilés, douanes et accises), la science des finances publiques, l'histoire des doctrines économiques et la statistique et, en outre, des exercices pratiques.

Les récipiendaires doivent présenter, lors de la seconde épreuve, un mémoire sur une question se rapportant à l'une des matières sur lesquelles porte l'examen. Ce mémoire est transmis au jury un mois au moins avant la date fixée pour l'ouverture de la session.

§ 2 -

Ces matières font l'objet de deux épreuves et de deux années d'études au moins.

Article 5.-

L'examen pour la collation du grade de docteur en sciences économiques comporte la présentation d'une dissertation originale, manuscrite ou imprimée, et de cinq thèses, acceptées par le jury.

La dissertation et les thèses sont défendues publiquement par le récipiendaire. Elles sont transmises au jury au moins un mois avant la date fixée pour l'épreuve.

Cet examen ne peut être subi qu'un an au moins après l'obtention du grade correspondant de licencié.

Article 6.-

Les licenciés en sciences politiques, en sciences sociales, en sciences administratives ou en sciences diplomatiques, ayant obtenu leur diplôme conformément aux dispositions des arrêtés du Régent du 1er mars 1945 et du 23 août 1947, qui se présentent à l'examen de licencié en sciences économiques et financières ou de licencié en sciences économiques et fiscales, sont dispensés de subir les interrogations sur les matières sur lesquelles ils ont déjà été interrogés à l'occasion des épreuves imposées en vue de la collation des grades de licencié en sciences politiques, en sciences diplomatiques, en sciences sociales ou en sciences administratives. Ils doivent toutefois présenter le mémoire prévu à l'article 4 du présent arrêté.

L'épreuve sur les matières relevant du programme de l'examen de candidat en sciences politiques et sociales doit être subie avant l'épreuve sur les matières figurant au programma des épreuves de licencié en sciences économiques et financières et de licencié en sciences économiques et fiscales. Les matières afférentes à ces deux derniers grades doivent pour chaque grade faire l'objet d'une année d'études au moins.

Article 7.-

Les docteurs en droit et les licenciés en notariat qui se présentent à l'examen de licencié en sciences économiques et financières ou en sciences économiques et fiscales

sont dispensés de subir les interrogations sur les matières sur lesquelles ils ont déjà été interrogés lors des épreuves imposées en vue de la collation du grade de docteur en droit ou du grade de licencié en notariat.

Ils sont également dispensés de l'interrogation sur les matières à option prévues à l'article 4 du présent arrêté, mais doivent présenter le mémoire.

L'examen pour la collation du grade de licencié en sciences économiques et financières et l'examen pour la collation du grade de licencié en sciences économiques et fiscales comportent chacun deux épreuves et une année d'études au moins.

Article 8 -

La faculté de droit peut admettre à l'examen pour la collation du grade de licencié en sciences économiques et financières, les porteurs d'un diplôme de licencié ou d'ingénieur civil conféré par une université belge, un établissement y assimilé ou le jury central pour la collation des grades académiques, moyennant une épreuve préalable dont le programme est fixé par le Ministre de l'Instruction publique sur avis de la faculté de droit. Celle-ci dispensera le récipiendaire d'une nouvelle interrogation sur toutes les matières qui figurent au programme des examens qu'il a antérieurement subis.

En ce cas, l'examen pour la collation du grade de licencié, fait l'objet de deux épreuves et d'une année d'études au moins.

Article 9 -

Les frais d'inscription aux cours et aux examens prévus par le présent arrêté sont les mêmes que ceux perçus pour les cours et les examens conduisant à un grade légal conféré par la faculté de droit. L'épreuve complémentaire prévue à l'article 2 ne fait pas l'objet de frais distincts.

Le montant des droits d'inscription aux travaux pratiques est fixé par le Ministre de l'Instruction publiqu.

Article 10 -

Les récipiendaires qui ont commencé ou qui ont achevé leurs études antérieurement à l'entrée en vigueur du présent arrêté peuvent obtenir, en se conformant aux conditions que fixe le Ministre de l'Instruction publique sur avis de la faculté de droit un des nouveaux grades institués par le présent arrêté.

Article 11 -

Le présent arrêté sort ses effets à partir de l'année académique 1949-1950.

Article 12 -

Le Ministre de l'Instruction publique est chargé de l'exécution du présent arrêté.

Donné à , le

PAR LE REGENT :

Le Ministre de l'Instruction publique,

Le Ministre des Finances,

Waren aanwezig: Etaient présents:

De Heren: F. LEPAGE, raadsheer van State, voorzitter
Messieurs: conseiller d'Etat, président

D. DECLEIRE, raadsheren van State
J. COYETTE, conseillers d'Etat

E. VAN DIEVOET, bijzitters van de afdeling wetgeving
P. COART-FRESART, assesseurs de la section de législation

R. VAN HAECKE, adjunct- griffier, griffier
greffier adjoint, greffier.

De overeenstemming tussen de Nederlandse en de Franse tekst werd nagezien onder toezicht van de H. LEPAGE.

La concordance entre la version néerlandaise et la version française a été vérifiée sous le contrôle de M. LEPAGE.

DE GRIFFIER - LE GREFFIER,

DE VOORZITTER - LE PRESIDENT,